

ÄR SKOLGÅRDEN ETT OFFENTLIGT RUM?

2014-05-21

Av: Movium

Skolgården är ett viktigt offentligt rum, menar Titti Olsson. Foto: Titti Olsson

Sverige har arbetat med gröna skolgårdar i decennier, men ännu finns inga kartor som lyfter fram barns miljöer i staden. Är skolgården ointressant som stadsrum, undrar Moviums Titti Olsson.

I skolans värld inser allt fler lärare och andra pedagoger att skolgården är en plats som tillför någonting som skolhuset saknar. Växlingen mellan inne och ute ger varje barn fler möjligheter att lära på sitt sätt och utifrån sina förutsättningar.

Men vad är skolgården sett ur stadens perspektiv? Vad ger skolgården barnen för upplevelse av plats? Vad får de för känsla för staden och dess övriga offentliga rum? Hänger skolgården ihop med staden? Är den en del av den? Är det alls ett offentligt rum?

Nja, kanske snarare ett halloffentligt rum – som en bostadsgård ungefär. Där är det ju tillåtet för vem som helst att gå in – om den inte ligger inne i ett kvarter med låsta portar. Kommer man in så vistas man förstås där på de boendes villkor. Man känner tydligt att man är inne på någon annans mark.

På barns villkor

På en skolgård kan man mycket väl vistas på samma sätt, men på barns villkor, eftersom det är ett rum huvudsakligen danat för barn. Det är ur ett barnperspektiv därför fullständigt självklart att en skolgård i första hand ska vara barnens frirum, en plats där barn och barns ordning ska råda och synas, och där stadens unga medborgare har rätt att vara med och påverka utformningen av platsen. Under alla omständigheter ska platsen vara så beskaffad att det syns att de som varit med och skapat den, om det bara är vuxna professionella designers, visar respekt för barns sätt att vara.

Och den ska ju rimligen berätta någonting om det sammanhang, den stad, landsända eller kultur, där den finns.

Skapa staden

Att vara med och skapa sin skolgård, eller att vistas i en miljö där någon uppenbarligen skapat rum för barn, är ett sätt för unga medborgare att vara med och skapa staden och få ett förhållningssätt till offentliga rum och andra slags platser. Forskare som ställt frågor om barns favoritplatser kan visa att barn ofta anger skolgården som sin egen favoritplats. Det betyder att de alltså återvänder till den och använder den på sina egna villkor på fritiden.

De använder den som ett offentligt rum för möten, avkoppling, lek och samvaro – precis så som vi alla vill nyttja våra favoritplatser.

Skulle man kunna höja statusen för denna barnens plats i staden? Vet de som planerar staden vilken potential det ligger i skolgården som parkrum med betoning på barn och deras föräldrar, inte minst i en tid då städer tätnar och avstånden

krymper, vare sig skolgården ligger i landsorten eller i storstadsregionerna? För när skolgården blir grönare skulle den väl kunna betraktas som en liten park när skoldagen är slut? Det är ju mer än fysiska avstånd som gör att barn inte får vistas på egen hand alltför långt bort från vuxna.

Kartor med gröna skolgårdar

Det betyder att man i planeringen ska bli mer kvalitetsmedveten när man utformar skolgårdar. Det kräver goda och hållbara material, en flexibel struktur och omsorg om detaljerna, allt på barns villkor. Varför inte skapa kommunala kartor över stadens vackra och attraktiva skolgårdar, precis som man gör med andra parker, så att man kan orientera sig med hjälp av barns platser i staden och upptäcka staden utifrån ett barnperspektiv

Som Londonbesökare kan man med lätthet orientera sig i London med hjälp av en särskild stadskarta som lyfte fram stadens alla community gardens. På samma sätt kan man orienterat sig i Berlin utifrån förteckningar över stadens fascinerande lekplatser.

Mig veterligen finns inga gröna skolgårdskartor i någon svensk stad. Är barns platser inte värda en sådan uppmärksamhet? Varför? O hemska tanke: har vi fortfarande ingenting att vara stolta över i urbana sammanhang, ingenting att visa upp?

Hur kan det komma sig i ett land där vi sedan decennier säger oss arbeta med gröna skolgårdar?